

ПОКОРМЯК А.С., СТУДЕНТКА,

УШЕНКО Н.В., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР

Національний авіаційний університет, м. Київ

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ

Міжнародна міграція робочої сили сьогодні є глобальним явищем, обсяг якого постійно коливається. Дане явище посилюється в умовах формування економічних зв'язків у світовому господарстві. Це процес розподілу трудових ресурсів між національними ланками світового господарства, що породжує як позитивні, так і негативні зміни, потреба у вивченні яких тільки збільшується.

У Законі України «Про зовнішню трудову міграцію» «зовнішня трудова міграція» визначена як переміщення громадян України, пов'язане з перетинанням державного кордону, з метою здійснення оплачуваної діяльності в державі перебування» [1].

Аналіз обсягів міжнародної трудової міграції в Україні, проведене за даними Державної служби статистики України, представлено у табл 1.

Таблиця 1

Міграційний рух населення у січні–серпні

Роки	Міграційний рух, осіб	Абсолютне відхилення із попереднім роком, -/+	Відносне відхилення із попереднім роком, %
2014	312439		
2015	290369	-22070	-7,06
2016	146369	-144000	-49,59
2017	218165	71796	49,05

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [4]

За даними табл. 1 можемо спостерігати збільшення міграційного потоку з 2016 року. Така тенденція може бути спричинена лібералізацією процесу отримання візи, військовими причинами, пошук кращих умов праці і т.д.

Наочне зображення міграційного руху населення за період січень–серпень представлено на рис 1.

Тож, міграційний рух населення набуває дедалі більших масштабів та має позитивні та негативні наслідки. Негативними наслідками можна вважати «відтік мізків», погіршення демографічної ситуації, старіння нації, зменшення податкових надходжень та відрахувань у соціальні фонди, нерентабельність та втрати від вкладень в освіту і підготовку фахівців, втрата сімейних цінностей у суспільстві тощо. До позитивних відносимо зменшення рівня безробіття, отримання мовної практики мігрантів, покращення добробуту частки населення через приватні грошові перекази з-за кордону.

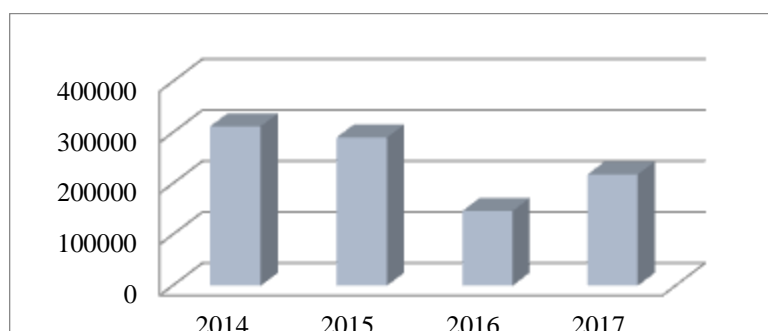

Рис.1. Міграційний рух населення України за період січень-серпень 2014-2017 рр., осіб

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [4]

Всі ці наслідки безпосередньо впливають на ВВП країни. Тому для визначення втрат можливого обсягу валового внутрішнього продукту, понесених українською економікою внаслідок трудової еміграції скористаємось формулою (1) [2]:

$$WS_{GDP,m} = \frac{GDP}{S_1} * S_m \quad (1)$$

де $WS_{GDP,m}$ втрати ВВП від трудової міграції, тис. грн;

GDP – валовий внутрішній продукт, вироблений за відповідний період, тис. грн;

S_1 , S_m – середня кількість зайнятого населення та трудових мігрантів за відповідний період, тис. осіб.

Розрахунки вищезазначених втрат проведемо з використанням офіційних даних Державної служби статистики в періоді 2014-2016 рр. (табл. 2).

Таблиця 2

Витрати ВВП України внаслідок трудової еміграції

Показники	Роки		
	2014	2015	2016
ВВП країни (GDP), тис. грн	1586915	1988544	2383182
Кількість зайнятого населення, тис. осіб	18073,3	16443,2	16276,9
Кількість працевлаштованого населення за кордоном, тис. осіб	6928,6	7688,4	7920,3

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [4]

Проведені розрахунки дозволили отримати наступні значення втрат ВВП України від трудової еміграції населення: у 2014 році – 608,3 тис.грн., 2015 році – 929,7 тис. грн., у 2016 році – 1159,6 тис. грн. Тобто в аналізованому періоді можемо спостерігати постійне збільшення втрат ВВП України від трудової еміграції населення.

Отримавши такий результат, бачимо, що з економічної точки зору для країни трудова міграція приносить більше збитків, чим користі, коли в 2016 році ВВП на 48% менше ніж могло бути.

При цьому, дослідники І. О. Пінчук та О. О. Юренко стверджують, що кількість трудових мігрантів відрізняється від офіційних даних в 5 – 7 разів [3].

Що ж стосується позитивного впливу міграції робочої на економіку України, варто говорити про міграційний капітал. Так, згідно до статистичної інформації Національного Банку України, обсяги приватних грошових переказів із-за кордону в 2016 році становили 5,4 млрд. дол. США (або 5,8% до ВВП) і збільшилися порівняно з минулим роком на 5.3% [5].

Графічне зображення наведено на рис.2.

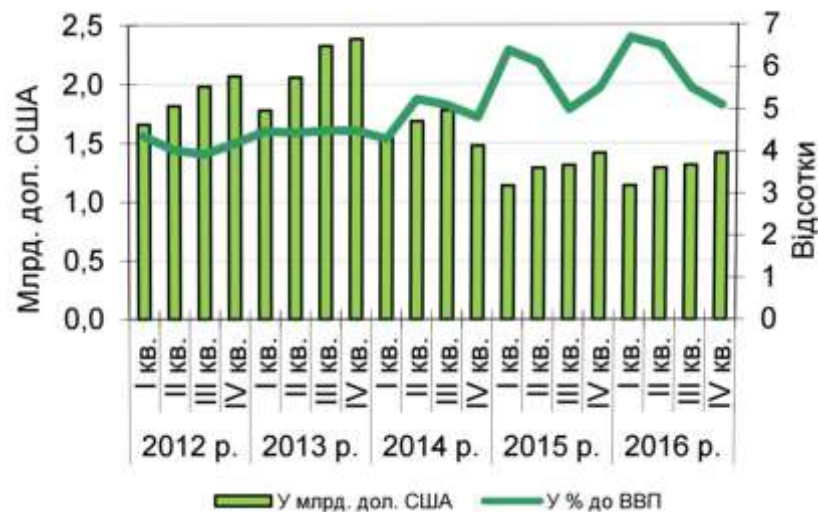

Рис. 2. Обсяги грошових переказів із-за кордону

Джерело: [5].

Тому міжнародна міграція робочої сили відіграє і позитивну роль на економіку України, а саме здійснює компенсаторну функцію прямих втрат від міграції.

Отже, міжнародна міграція робочої сили має як негативний, так і позитивний вплив на економічні показники країни, зокрема ВВП. І хоч країна має певні позитивні наслідки, проте негативних наслідків значно

більше. Зокрема, до найбільших варто віднести втрату якісної робочої сили, погіршення демографічної ситуації та втрата можливих надходжень від потенційних працівників. Враховуючи вище наведений аналіз і зазначені фактори, варто зауважити, що є всі підстави поєднувати регуляторні важелі соціально-економічної та міграційної політик держави в контексті стримування та поступового скорочення трудової еміграції населення України.

Список використаної літератури

1. Про зовнішню трудову міграцію [Електронний ресурс] / Закон України - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/761-19>
2. Звірід Н.В. Кількісні методи аналізу впливу трудової міграції на соціально-економічний розвиток регіону [Електронний ресурс] / Н.В. Звірід. - Режим доступу: archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/su/2010_4/Zvirid%2048-52.pdf.
3. Пінчук І.О. Вплив трудової еміграції на економічний потенціал України [Електронний ресурс] / І.О. Пінчук, О.О. Юренко. - Режим доступу: <http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/view/684>
4. Економічна статистика / Статистична інформація: Міграційний рух населення (щомісячна інформація); Національні рахунки; Демографічна та соціальна статистика / Ринок праці / Зайнятість та безробіття; [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. - Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
5. Національний Банк України [Електронний ресурс] / Національний Банк України - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208358>